

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fera de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
uba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

M. RAMOS CARRIÓN

Un dels millors autors còmichs
del modern teatro espanyol:
casi sempre colaboreja,
pero... ¡ja pot anar sol!
Ha guanyat ab sa carrera
diners y reputació,
y ara ha trobat una mina
en «El rey que rabió.»

LO QUARTEL REAL

No'm puch avesar per mes que m'hi esforsi á donar lo títul pompós de *Palacio* al edifici de l'antigua Ciutadela, que per espay de un sigle y mitj va servir de quartel y de arsenal. Per més que de la part de adintre l'escatin y l'emperifollin, cubrintlo ab mármols y fustas preciosas, encare que 'l forressin d'or y l'empedressin de topacis y esmeraldas, que tot aixó s'haurá pogut fer á la llarga si 'ls regidors monárquichs no estroncan la sangria oberta en las arcas del erari municipal, l'antich arsenal sempre será un quartel.

Ab lo séu pis baix, ensorrat un metro y mitj sota 'l nivell del mar, té molts punts de semblansa ab los homes curts de camas. Y aquest defecte de conformació no 's cura ab adornos ni ab despilfarros.

Dijous passat va tractarse de aquest famós assumpto en sessió pública del Ajuntament. Consumida ja del tot la cantitat de un milió quatrecentas mil pessetas, y haventse fet gastos per mes de 100,000, se'n demanavan ademés 400,000 y pico, per acabar la construcció. Total: 2 milions de pessetas mal contadas, per la reforma de un edifici, que segons lo primitiu pressupost no n'exigia mes que 750,000, y encare 's donava la seguretad de que 'n sobrarian. Baix la base de aquest pressupost va ser ofert l'edifici á la reyna regent.

De manera que anant seguint las cosas com fins ara, prompte 'ns trobarem ab que s'haurá triplicat aquesta suma, y es molt probable que ni triplicantla, la reforma del edifici haja arribat á terme.

*
* *

Fentse cárrech de aquestas consideracions, lo senyor Laporta va presentar y sostenir una proposició demanant que se suspenguessin las obras, fins y á tant que l'Ajuntament haja satisfet necessitats mes urgents é imperiosas que sent la població de Barcelona. Fer palacios reals, quan no tenim escolas, ni tenencias de arcaldia, ni hospitals, ni un bon sistema de clavegueras, que contribuheixi á sanear la població, ni empedrats conformes, ni un sens fi de milloras útils y beneficiosas, es gatejar.

Pero de la suspensió de las obras ni 'n volen sentir á parlar los nostres monárquichs, que 's tancan á la banda dintre de aquest argument:—'s ha comensat y s'ha de acabar.

Succeheix ab aixó lo que ab certs negociants tramposos que contreuhen deutes. Si logran que un infelis los hi deixi, per exemple, un miler de duros, ja 'l tenen lligat. Darrera dels primers mil duros, n'hi fan saltar mil mes ab l'excusa de rescatar als que ha deixat en primer lloch: dels dos mil, ne venen dos mil mes, pel mateix motiu; dels quatre mil, altres quatre mil, y la munyida dura fins que 'l desgraciat acreeador, veyent l'abisme sens fondo obert sota 'l séus peus, exclama:

—Ja n'hi ha prou. Lo que tinch deixat que 's perdi. Ni jo me'n tinch de recordar may mes.

Pero 'ls monárquichs de l'Ajuntament, en lo present cas, no se 'ls treuhen de la séva butxaca y poden ser generosos. Carregant lo mort sobre las arcas comunals, es molt cómodo lluhir lo monarquisme y passar plassa d'expléndits davant de las altas institucions del Estat.

*
* *

Un amich méu, regidor també, y al qual no puch dedicar lo mes petit elogi en rahó de que m'ho té terminantment prohibit, va pendre cartas en l'assumpto.

L'amich Roca y Roca, en vista de que 'ls monárquichs sollicitavan fondos per acabar las obras, recordant alló de al bou per la banya y al home per la paraula, va agafar als monárquichs de la majoria pél pressupost de terminació que presentavan.

Lo que s'ha gastat fins ara—va dir—ja no pot recobrar-se: donemho per perdut. Dihéu vosaltres que las obras comensadas s'han de acabar: donemho també per sentat: acabeulas. Pero á fi de no gastar ni un céntim mes de la suma que vosaltres detalléu en lo pressupost, trayéu á subasta lo que falta fer atenintvos estrictament als detalls y als preus del pressupost indicat; y ja desd'ara y per quan las obras sigan acabadas y gastats los fondos que demaneu, comprometeuvos á no invertir cap suma en la decoració del edifici, ni en lo mobiliari, ni en res mes, entenentse que la séva habilitació no deu corre á cárrech del Ajuntament.

¿Qué 's va respondre á una proposició tan conciliadora?

Rahons no se'n va donar cap.

Lo que 's va deixar entreveure sí, es que 'l pressupost de terminació era un nou expedient per treure fondos de las arcas comunals, fondos que anirán gastantse com s'ha fet anteriorment sense que las obras s'acabin.

Respecte á l'habilitació del edifici, van considerar que no era ara la hora oportuna de tocar aquesta qüestió. Cada cosa al seu temps. Quan s'haja enterrat un parell de milions de pessetas en obras, se'n enterraran un parell de milions mes en decorat y mobiliari. Y si no n'hi ha prou, s'exigirán nous sacrificis al erari municipal, que no per aixó ha de desdir l'esperit dinástich dels regidors de la majoria.

La sangria está oberta, y no 's preveu quan podrá estroncarse.

A la sombra de la devoció monárquica s'están cometent grans despilfarros. Si tinguessin interés en demostrar lo dispendiós de determinadas institucions, ni fentho expressament ho farian millor.

*

* *

¡Y quinas cosas no varen dirse á propósit del *Quartel Real!*

Un regidor de la majoria que sempre s'ha distingit per l'afany en defensar la regularitat y l'ordre en l'administració municipal, digué que ell havia sigut enemich dels gastos que 's fan en l'edifici del Parch; pero que un dia va visitar las obras ab alguns amichs artistas, y al veure tanta suntuositat, *l'ánima li va caure als peus*, entussiasmantse fins al punt de disculpar tots los gastos que s'han fet y tots los sacrificis que sigan necessaris en lo successiu per terminar aquella maravella.

No 'ns va dir lo regidor aludit que quan s'entussiasma *l'ánima li cau als peus*, si l'ánima que li cau en lo Parch se li torna á aixecar en lo Casino de la Rambla de Santa Mónica, cosa que bé podria ser, tota vegada que allá hi ha 'ls apuntadors que dirigeixen la comedia conservadora.

Un altre va suposar que 'ls gastos que 's fan en aquest concepte serán reproductius per Barcelona.

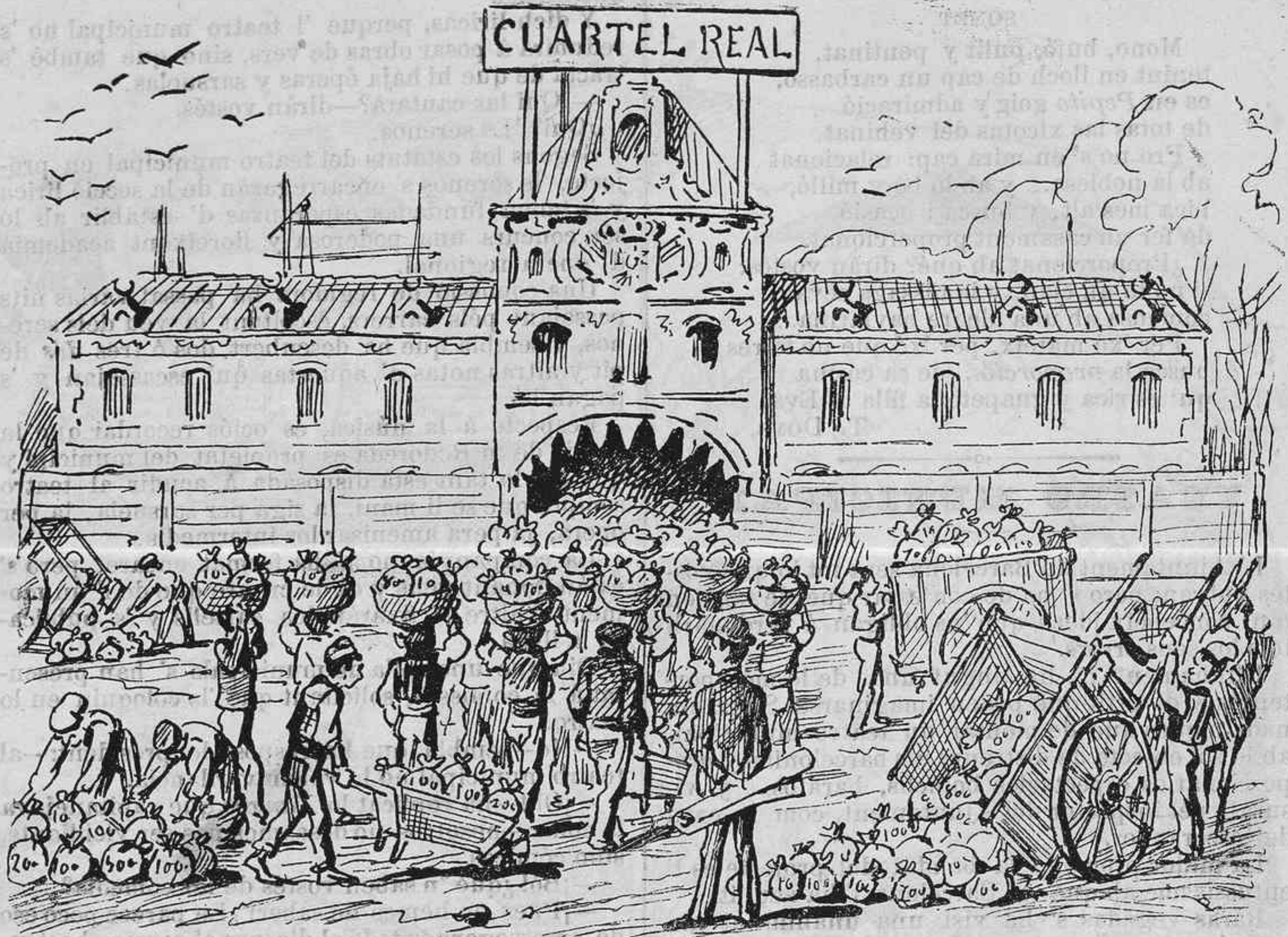
L'argument es senzill. Un cop habilitat l'edifici del Parch, la familia real visitarà á Barcelona, milions de forasters acudirán á la ciutat, circulará 'l diner y tots serém felissos.

Economía política *fin de siècle*.

Si l'habilitació del Quartel Real arriba á costar tres milions de pessetas (costará mes), l'erari municipal de Barcelona queda perpetuament gravat

¡VIVA 'L RUMBO!

L' obra podrà ser molt lletja,
podrà empipà als concejals;
pero no podrà negarse
que 's gastan *bons materials*.

ab un cens de 100 duros cada dia. Agreguis á aquesta cantitat la que 's gastarà en la recepció de las personas reals quan vingan y vagis contant lo que s' hi guanya. Además, si 'ls viatjes dels jefes del Estat promouhen un moviment de diner, aixó succeheix quan aquests successos no son molt freqüents. Feune de aquests viatjes un hábit regular y veureu com l' hábit engendra l' indiferencia.

D' altra manera, 'ls jefes del Estat serian culpables dels apuros de la nació, ja que per promoure la riquesa no haurian de fer mes que anar sempre de viatge de poble en poble servint d' espetacle públich.

A tal extrém arriba l' aberració dels que 's diuhen monárquichs á proba de bomba, que no vacilan en pretendre que las *augustas institucions* se converteixin en una especie de reclam comercial.

Ni poden empetitir mes la seva fé, ni poden desconsiderar mes als idols que veneran.

* *

Pero ja que 'ns trobém en lo capítul de las conjecturas, sigans permès formular la nostra.

Com la reyna regent al acceptar lo regalo que varen ferli, no va contreure cap compromís, es mes que probable que avants d' ocupar l' edifici que se li destina vulga assessorarse respecte á las sévas condicions higiénicas, y aquestas condicions poden resultar dolentas, perillosas... anti-dinásticas.

¿Y qué 'n farém llavors del edifici?

No faltarà qui l' utilissi. Un dia qualsevol per fas ó per nefas, l' ordre públich correrá perill mes ó menos imminent, y las tropas se posarán sobre las armas. Darrera del edifici del Parch s' hi aixecan los quartels del carrer de Sicilia.

—¿Quin edifici mes estratègich!—dirá la persona que ocupi llavors la Capitanía general de Catalunya.

Y allà 's trasladará, y un cop hi sigui aneuli á dir que se 'n vagi.

De manera que Barcelona que sempre que necessita un pam de terreno del ram de guerra, l' ha de pagar á pes d' or, haurá edificat un suntuós edifici perque vaja á habitarlo sense pagar lloguer lo representant que á la ciutat té 'l ram de guerra.

Mereixerém llavors que 'l Parch y jardins de la Ciutadela *propiedad de todos los barceloneses*, com diuhen las placas que 's troban á cada pas, cambihin de nom y de propietari.

Quan arribi aquest cas podrà utilisarse 'l rétul que hi havia sobre la porta de aquell raquitich jardinet, que anys enrera s' extenia davant de la estació de Fransa: aquell rétul que deya: JARDIN DEL GENERAL.

P. DEL O.

•••

UN COSINET DE LA GOMME

SONET

Mono, bufó, pulit y pentinat,
tenint en lloch de cap un carbassó,
es en *Pepito* goig y admiració
de totas las xicotas del vehinat.

Pro no s' en mira cap: relacionat
ab la noblesa... y ab lo bó y milló,
pica mes alt, y busca l' ocasió
de fer un casament proporcionat.

¿Proporcionat ab qué? dirán vostés:
si no té un clau, y la nissaga seva
comensa ab una alegre baylarina....

Per 'xó mateix, per 'xó que no té res
busca la *proporció*... de sa cosina
qu' es rica y guapetona filla d' Eva.

T. DOYS.

TEATRO MUNICIPAL

L' Ajuntament de Barcelona serà tot lo que vostès vulgan; pero s' ha de confessar que de tant en tant concebeix ideas que 'ns obligan á perdonarli tots los seus errors.

Ultimament n' ha tingut una, de lo més portentós y divertit que poden imaginar-se. Se tracta nada menos que de montar un teatro municipal, ab lo sol objecte de distreure als barcelonins y proporcionarlos espectacles bonichs, baratos... y visurats pèl inspector del Ajuntament, com la carn del escorxadore.

La millor proba de la bondat del projecte es l' entusiasme ab que tot Barcelona l' ha acullit.

Raras vegadas s' ha vist una unanimitat tan completa.

—¡Vinga 'l teatro! —diu tothom:—ja que l' Ajuntament ens conna á pagos, al menos que 'ns diverteixi.

Y no 's figurin. Tot plegat, lo tal teatro 'ns vindrá á costar una friolera. Lo projecte está tan ben calculat, que sense gravar casi gens lo pressupost municipal podém tenir la cosa engiponada en quatre dias.

En decoracions no s' ha de gastar res. L' autor del plan opina que ab los trastos vells de las festas de la Mercé, banderas y guarniments del temps de la Exposició y demès endròminas que 's guardan en los magatzems de Casa la Ciutat, n' hi ha més que suficient per adornar l' escenari y poguer presentar palacios, salas de condes, jardins, grutas y casas pobres... casas pobres sobre tot.

Com accessoris y material móvil, ja se sab que al Ajuntament barceloní cap empresari li pot passar la má per la cara, pues té farda pera omplir las taulas cent vegadas y presentar cada dia un espectacle nou.

Calculin: botas de riego, carretóns de la llimpieza, máquinas d' escombrar, bombas d' apagar incendis, corróns d' apisonar la grava, eynas dels empedradores, mangueras, estufas, palas, picots, fanals, gavetas....

Si 's tracta d' armas, entre las dels burots y las dels municipals, pot provehirne tot un exércit.

Si li convenen caballs, té 'ls de la guardia montada, que son bonichs y están ja acostumats á figurar en recepcions, festas cívicas y demès obras d' aparato.

Y en quant á actors, ¡demanin!.. Entre l' inmens número d' empleats de totas menas que sostè l' Ajuntament, ¡si n' hi haurá d' individuos dotats de

condicions y ab facultats cómicas, dramáticas y fins líricas!

Y dich líricas, porque 'l teatro municipal no 's reduhirá á posar obras de vers, sino que també 's tracta de que hi haja óperas y sarsuelas.

—¿Qui las cantarà?—dirán vostés.

—¿Qui? 'Ls serenos.

Segons los estatuts del teatro municipal en projecte, 'ls serenos s' encarregarán de la secció lírica y 's tenen fundadas esperansas d' establir ab lo seu concurs una poderosa y floreixent academia d' ópera regional.

Una comissió de regidors ha passat varias nits passejant pèls carrers, escoltant la veu dels serenos, y sembla que ha descubert dos ó tres *dós* de pit y altrás notas d' aquestas qu' escassejan y 's pagan bé.

Respecte á la música, es ocios recordar que la banda de 'n Rodoreda es propietat del municipi y que per lo tant está disposada á acudir al teatro sempre que se li mani, ja siga per sarsuela, ja per ópera, ja pera amenisar los intermedis.

La companyia no s' ha format encare; pero s' están donant veus y es de creure que de l' un moment al altre se fixarán los cartells y 's publicarà la llista.

Diu que una pila de municipals s' han presentat á la comissió, solicitant que 'ls coloquin en lo teatro.

—No—sembla que ha respost lo president:—al teatro municipal no hi volém vigilancia.

—¡Oh!—ha replicat lo *Xanxes* que capitanejava la colla:—nosotros no deseamos pas ser vichilants, sino cómicos.

—¡Bó! ¿qué 'n saben vostés de fer comedia?

—¡Pues no hemos de saber! ¿Le parece poco eso de arrossegarnos todo el dia por el carrer, haciendo ver que miramos... sin mirar nada?

Per ara no se 'ls ha respost ni sí ni no, porque l' aceptació dels municipals com actors diu que obligaria á fer comedias del género bilingüe, y l' Ajuntament no está per enredos.

Lo que més preocupa al iniciador del plan es l' adopció del repertori. En tocant á aquest punt, cada concejal té las sévas predileccions y no hi ha manera de conciliar tantas y tan diversas tendencias.

L' un voldria que 'l dia de la funció inaugural se representés *La passió*.

Un altre demana que 's comensi ab los *Baturros*.

—¿Pero no veu—li replican—que 'l teatro es català, y l' obra que vosté indica es castellana?

—Pues... que la traduheixin, —contesta 'l regidor sense donarse per convensut.

En Tort y Martorell proposa un juguet cómich que á la quènta va escriure ell mateix una tarde que tenia mal de caixal y no va sortir de casa.

En Despax ha presentat un drama romántich que diu que li va donar una senyora en pago de tres canas de indiana forastera.

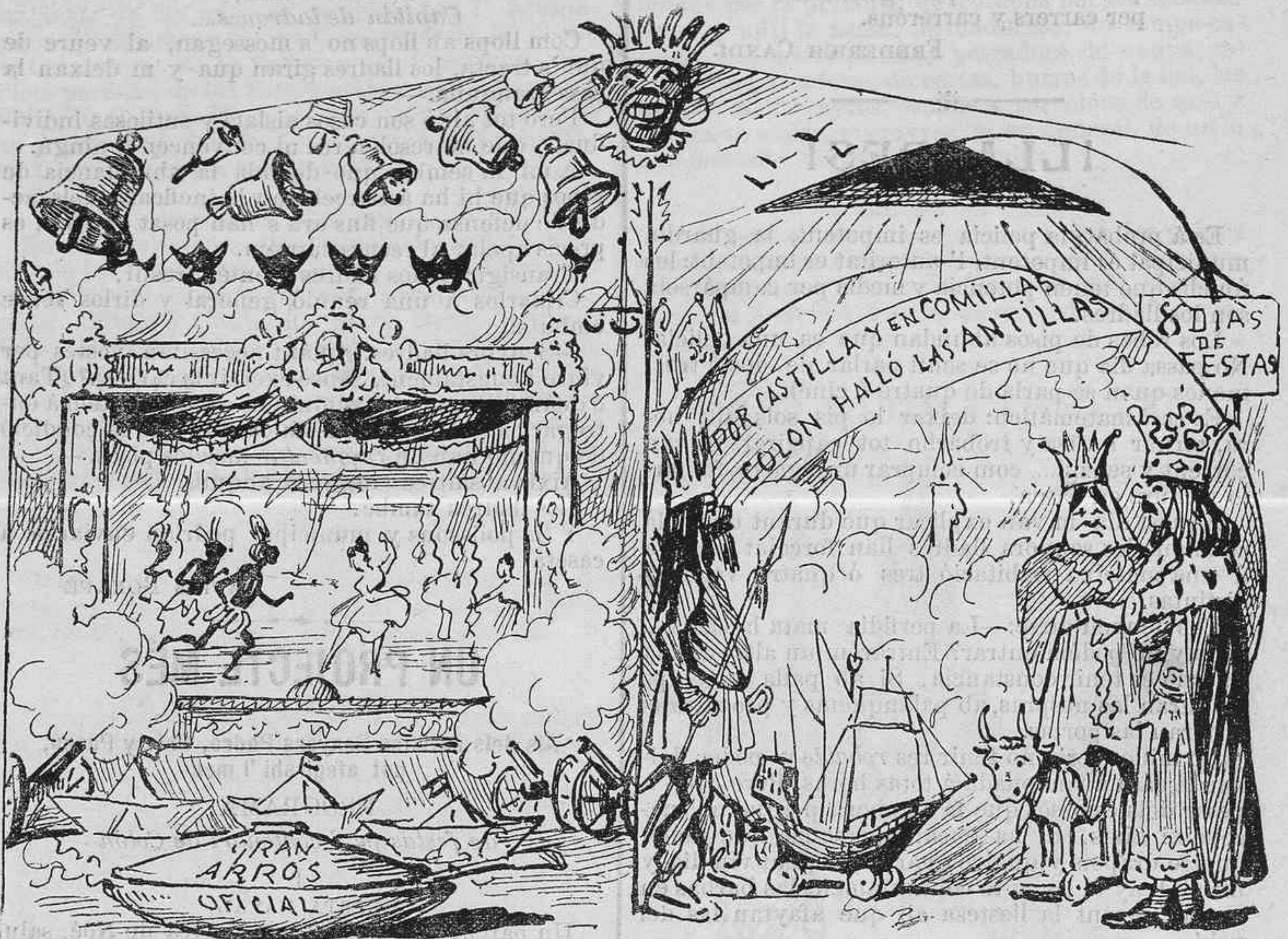
Fins en Plaza s' ha atrevit á compareixe ab una tragedia original séva, escrita en vers libre, ab la particularitat de que 'ls versos parells están en llengua catalana y 'ls sanassos son castellans. Naturalmente, la comissió no li ha volguda y l' home n' ha fet paperinas.

Pero, apart d' aquestas dificultats, que d' una manera ó altra 's vencerán, la idea del teatro camina vent en popa y no tardarán gayre temps en véurela portada á la práctica.

No cal dir que las funcions del *Teatro municipal* serán gratis, repartintse las entradas y buta-

FESTES Á COLÓN
Mes projectes

Molt gasto de campanadas,
molta missa y canonadas,
molta gasófia oficial
y molta farda teatral.

Moixigangas cada dia,
molt soroll de artilleria,
missa tres ó quatre voltas
y en resúm, un Carnestoltas.

cas per rigorós torn entre tots los vehins, exceptuant los que tinguin empenyos ó sigan amichs d' algun regidor, que aquests hi anirán cada dia.

Las personas que no parlin catalá no podrán entrarhi.

Las que diguin mal del municipi, tampoch.

Los que xiulin serán portats als calabossos de la casa gran

Y 'ls que vulguin tirar puros als artistas durant la representació, haurán de comprar una llicencia que 's vendrá en la porteria del teatro.

Un detall més y acabo.

Se donarán dos funcions cada dia, menos los dimars. En las tardes d' aquests dias, en lloch de ferhi comedia, s' hi celebrará la sessió del Ajuntament.

Aixís lo municipi estará en carácter.

Y la companyia podrá descansar... sense que per xó 'l públich deixi de tenir funció.

A. MARCH.

SOMNIS

¡Qué bella fora la vida
en companya de las flors,
prop lo niu de las cardinas

y á vora los papellóns!
Protejits de la serena
y del rellent de sol póst
per lo sostre que los arbres
formarian sobre abdós.
Dormint en tálem de fullas
tindriam per pabelló,
brancas que 's inclinarian
al pés de sas moltas flors
com si envejosas miressin
l' idili del nostre amor.
Per entremitj de las fullas
entrarian raigs de sól,
y de nit, la blanca lluna
en tos ulls encisadors
reflectaria las ratxas
de sa argentada claror.
Y cada jorn á trench ú' auba
lo cantaire rossinyol
en sos cants repetiria
nostra complanta d' amor.
¡Quins concerts gegánts farian
tots los aucells del entorn
al cantar en la boscuria
com nosaltres cada jorn!
¡Qué bella fora la vida
en companya de las flors!

sense veure may al sastre
ni al sabater enfadós
que m' amolan perseguintme
per carrers y carreróns.

FREDERICH CANDI.

ILLADRES!

Está probat; la policia es impotent, la guardia municipal es impotent, l' autoritat es impotent: los únichs que tenen potencia y medis per campársela son los lladres.

Los robos de pisos abundan que es una delicia. No passa dia que no se senti parlar de dos ó tres, menos quan se parla de quatre ó cinch.

Es casi matemátich: deixar lo pis sols mitj' hora, tornar á casa y trobarho tot capgirat, es tan corrent y senzill... com comprar un cigarro, fumarlo y caure en basca.

Aquest dia 'm van explicar que durant una sola senmana los senyors lladres han forcejat la porta d' una mateixa habitació tres ó quatre vegadas distintas.

Els deuhen dirse:—La perfidia mata la cassa... ¿Avuy no podém entrar? Entrarém un altre dia: la qüestió es tenir constancia. Si ab palla y temps maduran las nespras, ab palanquetas y probaturas s' obran las portas.

Lo millor sería no tenir res *robable* y poder deixar la casa abandonada á totas horas. Pero com, á pesar dels esforços que fa 'l govern perque no succeheixi aixís, hi ha encare personas que tenen quatre drapots y quatre quartos, la gent viu dia y nit ab l' ay al cor y té continuament las barbas en remull veyent la llestesa ab que afaytan las del vehí.

—¿Qué farém pera defensarnos dels lladres?
¡Posar bons panys!

Y vinga reforzar la porta, y colocar barras de seguretat, y timbres, y cadenas y ¡qué sé jo! Hi ha casa que sembla talment la inquisició ó la sucursal del Banch d' Espanya.

Un fulano á qui últimament han robat m' ho contava tot compungit.

—Figuris—me deya—que tenia la porta del pis tan ben tancada que jo mateix passava una pila d' apuros per obrirla, á pesar de tenir á la má las claus y 'ls cargols y tots los secrets del mecanisme.

—Y donchs ¿cóm li han oberta 'ls lladres?

—No l' han oberta pas. Han arrencat porta y bastiment, y ho han deixat tot arrabassat en lo replá de la escala.

Altres asseguran la entrada del pis, convertintla en fortaleza inexpugnable. Pero 'ls lladres ensuman la cosa, y en lloch d' entrar per la porta, entran per la xameneya... y surten per la finestra del pou.

Un mestre de casas m' ho deya un dia ab tota formalitat:

—Que 's desenganyin de panys y tonterias. Per poder deixar lo pis sol y anársen tranquil, no hi ha mes remey que aparedar la porta cada vegada, ab un bon pà de mahons.

—Y al tornar á casa ¿cóm ho farém per entrar?

—S derriba la paret, y en paus. Lo sistema es una mica engorrós; pero en cambi té aixó: es segur.

Un altre conegut m' afirmava que lo millor per safarse dels lladres era fer lo que fa ell:

—Cada vegada que deixo 'l pis sol, enganxo á la porta una placa de porcelana que diu:

FULANO DE TAL,
Capitán de ladrones....

Com llops ab llops no 's mossegan, al veure de qui 's tracta, los lladres giran qua y 'm deixan la casa tranquila.—

Pero tot aixó son casos aislats y sutilesas individuals, que no resolen res ni convencen á ningú.

A mi 'm sembla que donada la abundancia de robos que hi ha á Barcelona y la ineficacia dels medis de defensa que fins ara s' han posat en joch, es precis apelar al recurs supré.

Transigir ab los lladres y enténdreshi.

Cridarlos á una reunió general y dirlos sense embuts:

—Senyors lladres: ¿quánt necessitan vostés per viure honestament, sense exercir la carrera? ¿Tant ó quánt? Bueno: los vehins ens comprometém á entregarlos cada mes aquesta cantitat. ab la condició de que no han de *frequentar* mes los pisos.—

Aixís nosaltres viuriam tranquils

Los lladres també.

Y 'ls polissons y municipal podrian enviarlos á caseta.

MATÍAS BONAFÉ

UN PROJECTE MÉS

Als dels artistas Senyors Padró, Chía y Pascó,
pot afegirshi 'l meu

PROGRAMA

de festas pe 'l centenari de Colón

I

FESTA NAVAL

Un barco, copia exacta de l' Arca de Noé, saludat pels canóns de Monjuich, desembarcará á ca 'n Tunis un parell de bestias de cada especie, microbis inclussius, y per la carretera del Cementiri nou vindrán en comitiva fins al peu del monument á Colón hont se disoldrá. Lo monument estaré emblanquinat ab l' anticipació deguda, la part de pedra al menos, per no veures la bruticia de la pols del carbó.

II

FESTA POPULAR

Durant vuyt dias tots los vehins farán lluminarias al estil d' aquell temps, no deixant forat ni finestra sense 'l corresponent gresol, llum de cunya ó llumanera. Los fanals y llums eléctrichs serán sustituhits per teyeras.

III

MANIFESTACIÓ RELIGIOSA

Diferentas menas de romerías conegudas. Pelegríns de bordó y carabasseta, de la Terra Santa ab sos camells, romerías de Sant Mus, collas dels Miquels, comitivas de Hijas de Maria ab sos pendóns, etc.

IV

FOLK-LÓRICA

Gran teatro públich en los jardins del Parch. Exhibició del *Y-era-bó*, del *Noy de Tona*, de 'n *Girona-pobre*, tercetos de músichs de carrer, funábuls, equilibristas ambulants, los aucells de la planeta, serenos de bona veu, prestidigitadors de la Porta de la Pau, l' home dels gossos y tots los que ofereixen espectacles gratuhits.

V

CABALGATA MUNICIPAL

Composta de la guardia de caball y de peu (ab

uniformes de diari y de gala), la música, los burots, serenos, vigilants, guarda-paseos, llasserós (ab los carretóns), inspectors, brigadas y tots los empleats de las oficinas presidits per l' Ajuntament. Hi figurarán carros alegórichs: de la plassa de Catalunya, de la Reforma de Barcelona, dels Plets perduts, de las Informacions comensadas, del Palau Real, de la Higiene (forma de trineo porque no pot anar ni ab rodas) y de tot quant constitueix honor y gloria de la ciutat.

VI

EXPOSICIÓ INDUSTRIAL

En un palau apropiat s' instal·larán tots los utensilis de las bonas arts: rossinyols, claus falsas, facas, petardos, motllos de cera, cartutxos de perdigons, aliments adulterats, pesos curts, balansas desequilibradas, argollas de donar garrot, urnas electorals, varas de *cacique*, recomendacions d' alts personatjes, cartas de correspondencia violadas, daus, ruletas, jochs de cartas y tot lo corresponent als caballers d' industria, vividors polítichs y demés fomentadors de las bonas costums y de la moralitat.

VII

FESTA MILITAR

Grans maniobras fetas pèls veterans, los armats, picadors de toros, tiradors al blanco, fanalers, emblanquinadors y demés gent armada.

VIII

PROFESSÓ DELS OFICIS

Será composta de tots aquells que tenen aspecte particular, com: compradors de galóns y plata ve-

lla, pregoners de diaris, gitanas de las randas, gitano esquiladors y venedors de gossos, venedors de llaveros, de escura-dents y escura-orellas, de botóns per la petxera, de cordóns per las sabatas, de ral y mitj la pessa, de maduixas, de rompe-cabizas, cassadors de telas, pescadors de canya, sonámbulas, tiradoras de cartas, burras de la llet, las cabras, las terrayres, esmolets, carretóns de café y aygua ab sucre, mistayres, y, en general, de tot lo que demostri propaganda popular.

IX

MUSEO DE LA GANA

Exhibició en un local apropiat de tots los pobres d' ofici, criaturas llogadas, esguerrats á ratos, frares mendicants, planos del Hospital civil, del Hospici, del Asilo del Parch, mestres d' estudi, con-

DE L' ÚLTIM CARNAVAL

L' única cosa notable que per la *rua* ha sortit, es la carrossa alegórica del famós *Congac Bisquit*.

tribuyents de fi de sigle, y quant indiqui la manera com se preocupa tothom pera la extinció de la mendicitat.

X

GRAN CARROUSEL

Concurs de tota mena de vehículs ab rodas: berlinas, breacks, cotxes de luxu particulars, carrossas, tartanas, carros de mercancies, de carbó, d' escombraries, cotxes dels morts, de gasseosas, de gèneros, carretóns de má, dels borrarxos, dels impeditos, bicicletas, conductoras, botas de desinfectants, ómnibus, estufas, bombas d' incendi, tranvías, centrals, Ripperts, locomóviles, carros d' escombrar y demés.

XI

CABALGATA NACIONAL

En elegants carruatjes anirán representadas las farsas y las forsas vivas de la nació, ab l' ordre següent: comparsas de calaveras representant lo poble.—Micos, lloros y tocinos (carro de las Cortes).—Trampas, guardia civil y escombriayres (carro Electoral).—Peixos grossos, cartells de desafio y bunyols, coronats pèl submari Peral (carro de la Marina).—Lo rey d' oros, representant al Banch d' Espanya; lo rey de copas, representant al ví artificial y comers de mala fé; lo rey d' espasas, l' exércit; lo rey de bastos, la policia secreta (carro de las forsas vivas).—Comparsa de tísichs y envenenats dins d' un gran bagúl de morts (carro de la Tabacalera).—Carabela guarnida ab quina, coca, angostura, tabaco, campotxo y altres plantas americanas; la febre groga á proa, una Venus granalluda á popa al costat del capitá Margarit (carro de la Medicina).—Moltóns, llops y ratas (carro de la Política).—Pep dels Ous, Rivas y Palmers y altres (carro de la Moralitat).—Miners y agricultors ab las estátuas de Bilbao y Jerez (carro de la Pau).—Lo lleó espanyol ab las potas sobre dos mons, trofeos de coronas, banderas, las columnas d' Hércules, etc., (carro d' Espanya antigua).—Apotheosis: un burro y nou gitanos xollantlo (carro d' Espanya moderna).

Al mateix temps y sense detallarho deixaré apuntadas altrás festas propias del cas y tan novas é interessants com las ja ditas.—Concursos d' atracadors, matuters y petardistas.—Meeting de taruguitas.—Corridas de cucurullas.—Balls en las plassas mercats.—Sortijas en las Ramblas.—Tres toms aristocrátichs ab caballs montats pèls primers gomosos y sportmans de Barcelona.—Simulacro d' un auto de fé al Torin.—Conducció y entrega al Museo de la Historia dels populars Bombo del Escuder y Barret de 'n Sellarés.—Gran festival de raspas filarmónicas y pianos de manubri.—Parodia d' una passada Boria avall.

Tot aixó cridaría l' atenció dels forasters y dels de casa y podria ferse sense dispendis exorbitants per la Caixa comunal.

FOLLET.

LLIBRES

LO TROVADOR CATALÁ.—Llibre de lectura en vers, destinant als colegis de noys y noyas de Catalunya, escrit per D. Antoni Bori y Fontestá.—Lo desarrollo que ha anat adquirint lo renaixement de la literatura catalana, imposa la necessitat de que 'ls noys que concorren á las escolas de primera ensenyansa aprenguin quant menos á llegir correctament en catalá. Nosaltres seriam partidaris de que ademés se 'ls ensenyés á escriure 'l, y encare mes: nosaltres voldriam que la primera ensenyansa se

dongués en la nostra llengua materna; ab lo qual aumentaria la facilitat de apendrer las primeras nocions que 's donan á coneixer en los estudis. D' aquesta manera 'ls fonaments de la ensenyansa serian més sólits que avuy, en que á la majoria dels tendres escolars se 'ls obliga á apendre lo que no entenen.

Pero ja que no som encare allá ahont hauriam de anar, dignes d' elogi son los llibres que com *Lo Trovador catalá* del Sr. Bori están destinats á la lectura correcta de nostre matern idioma. En la collecció del Sr. Bori s' hi llegeixen un bon número de composicions originals, molt agradables, rimadas ab gran facilitat, escritas ab senzillés é inspiradas en assumptos de fácil comprensió. Los alumnos de las escolas hi trobarán molt gust en llegirlas y 'ls mestres que utilisin aquest llibre contribuirán més y més á difundir las ideas útils, morals y profitosas que arrelan tan fácilment en lo cor de la infancia.

Tributem, donchs, un aplauso al Sr. Bori, en lo concepte de poeta y de pedagogo.

LO PRIMER DIA.—L' aplaudida sarsuela que porta aquest títol, original del popular escriptor C. Gumá, y estrenada ab gran éxit en lo *Teatro de Novedats*, acaba de veure la llum pública. L' obra pot representarse ab música y sens ella, com á juguet, gracias á unas oportunas variants que figuran en l' exemplar.

RATA SABIA.

PRINCIPAL

La companyia de sarsuela que dirigeix lo senyor Bergés era ja coneguda á Barcelona. Tant ell com las Sras. Soler di Franco y Fabra havian sigut aquí molt aplaudits, trobant ara la mateixa bona acullida, per conservar las notables condicions que 'ls distingeixen.

Lo que no 's coneixia encare y aixó que havia donat ja la volta á Espanya era la sarsuela *El rey que rabió*, escrita pèls Srs. Ramos Carrión y Vital Aza, y posada en música pèl mestre Chapi. La companyia Bergés se la guardava com á plat de resistencia, y l' éxit que ha obtingut ha vingut á demostrar que no anava equivocada. *El rey que rabió* es de aquellas obras afortunadas, que cridan públich, que l' entretenen molt agradablement y que se sostenen senmanas y mesos en lo cartell. Los francesos dirian qu' es una *trouvaille*.

No m' entretindrè á explicarlos l' argument: bastará dirlos qu' es molt enginyós y plé de amenitat. Un enfilay de situacions cómicas nascudas las unas de las altrás y succehintse ab una gran naturalitat y sense 'l més mínim esforç; un devassall de xistes de bona ley y una música, com la millor que pugua haver escrit lo mestre Chapi: tal es *El rey que rabió*.

Lo públich que en un principi 's mostrava reservat, creient que 's tractava de un éxit fictici, allá á mitj acte segón no poguè ménos de convencers de que tenia al davant séu una obra de mérit, una producció agradable, de aquellas que pèl séu bon ayre saben captarse desseguida l' amistat del espectador. L' éxit que comensá llavoras, aná creient fins á convertirse en una serie de ovacions, com los que sab tributar al mérit lo públich de Barcelona, quan s' entrega en cos y ánima.

LA NOSTRA GENT.—(Dibuixos de Mariano Foix)

—Es de la manera que mes m' agradan las criaturas: quan dormen. Aixís al menos no atabalan....

Desenganyis: Espanya no anirà be, fins que fassin ministres á tres personas que jo conech. L' una.... vosté. Y las altrás.... vostés dos.

LA CRIADA (apart.): Si la senyora agafa 'l vici de veni á la plassa cada dia, me sembla que aviat li donaré 'ls quartos.

—¿Cóm es que no vas venir ahir vespre?
—Corrian rumors alarmants.... y en días aixís, las personas morigeradas no surtim de casa.

Jo no sé si 'l rey dels Srs. Ramos Carrión y Aza rabió ó no: lo que sí puch dir es que cada nit lo públich aplaudirà la séva obra á rabiá, com no podrà menos de aplaudir així mateix la notable música del mestre Chapí.

En la execució 's dintgeixen las Sras. Soler di Franco y Fabra, y 'ls Srs. Bergés, Banquells y Jimeno, 'l qual dóna mostrás de ser un escelent actor.

L'obra ha sigut posada ab esmero, produhint escelent efecte las decoracions que representan lo pati de un quartel, una aldea iluminada per la lluna y la del saló del trono en lo quadro final.

LICEO

Continúan las representacions d' *Excelsior*.

Lo públich continúa deixants'hi caure, y aplaudint cada día ab més entusiasme á la notable bailarina Sra. Rossi.

ROMEA

Per últim després de tants aplassaments, s' estrená dijous de la senmana passada 'l drama trágich *Hydro-Mel*, original del jove poeta Sr. Soler de las Casas.

Es aquesta la primera obra seria y d' empenyo que dóna á la escena 'l fill del aplaudit dramaturgo D. Frederich Soler, y pot tenirse per ben content del éxit alcansat.

L'acció del drama se remonta á las épocas primitivas de la historia catalana. Forman lo motiu principal las rivalitats de dos guerrers que aspiran á la má de la filla del rey de la comarca de Ausa, y la diferencia qu' en la elecció del preferit mostran la filla y 'l séu pare. La copa de *Hydro-Mel* que la núvia ha d' entregar al predilecte, anant destinada fatalment á aquell á qui ella aburreix, está envenenada. Lo preferit del cor d' ella ho ignora, y en un moment de arrebató clava son punyal al cor de la que creu ingrata, y s' envenena. Aquesta es la catástrofe.

Induptablement no brilla per la séva originalitat la producció del jove poeta. Aquest mateix motiu ha inspirat multitud de obras escénicas. Pero es tan difícil trobar lo nou, lo enterament nou en lo teatro, que pot disculparse al Sr. Soler de las Casas de que haja adoptat aquest assumpto com á tema de la séva primera producció y com á pretext de sos esplays poétichs.

Poeta briós y abundant, fácil y bastant correcte apareix en tota l'obra. Los séus personatjes parlan sempre un llenguatge elevat, y quan tenen ocasió de dir una tirada de versos, no la desaprofitan. Ara pintan las imponents devastacions de las forsas de la naturalesa desencadenadas; ara descriuen las ferases de una batalla, ab tochs vigorosos y gran brillantés de forma.

Las passions humanas no están tan ben compresas. Tot lo que diuen dits personatjes es extern: de dintre del cor, del fondo de l'ánima poca cosa 'ls surt, tan sols lo necessari per diferenciarse y per insinuar son respectiu caràcter.

L'obra ha sigut calificada de romántica. No es cert: mes aviat se sembla á las tragedias neo-clásicas de últims del sigle passat. Contribuix també á aquesta semblansa la senzillés del argument, la regularitat que s' observa en lo séu desarrollo y l'armonia de proporcions dels séus components.

De todas maneras, lo Sr. Soler de las Casas comensa bé, y esperém que l'éxit alcansat l'animará á escriure novas produccions, pagant tribut ab preferencia á las tendencias del gust modern.

Lo que passava entre 'ls celtas y 'ls ibers pot interessar en quan s' estudihi escrupulosament aquell período tan obscur de la historia patria; pe-

ro ni aixó ha fet lo jove autor, deixantse guiar principalment per los impulsos de la fantasia. En una obra ab la qual lo públich s' hi puga identificar, lograrà mes fácilment l'efecte escénich, y alcansará, com autor dramátich, los aplausos que avuy lo públich li ha tributat com á poeta.

Hydro-mel ha sigut posada en escena ab esmero, estrenantse una preciosa decoració del Sr. Urgellés. Los actors han fet tot lo que han pogut en son desempenyo; pero han demostrat lo perillós que es confiarlos una producció escrita exclussivament en endecassilabos. Hi ha que fer menció especial del Sr. Riutort, que ab poquíssims ensaigs ha representat son paper, per no diferir mes temps l'estreno de l'obra.

TIVOLI

A últims de temporada s' ha estrenat una revista cómich-lirica titulada *Las Reformas*, lletra del Sr. Pous y Gassó y música del mestre Jiménez, siguent ben acullida. Una de las cosas que meresqué majors aplausos fau la escena mimica, representant als capitossos dels partits polítichs disputantse.

*

**

Desde ahir dijous, funciona en lo *Tivoli* una companyia d' ópera, baix la direcció del mestre Mazzi.

La senmana próxima 'n parlarém.

NOVEDATS

La Sirena continúa navegant vent en popa.

Una novedat: lo Sr. Gener ha entregat un drama á la empresa titulat *Los senyors de paper*.

Preparemnos á veure escenas de bolsa.

CATALUNYA

En Julio Ruiz aquesta vegada ha vingut acompanyat de las tiples germanas Alba (Leocadia é Irene) y Srta. Brú. Per lo que fins ara hem vist, no duptém que sabrán mantenirse en lo bon lloch que lograren conquistar sas més aplaudidas antecessoras.

Lo públich, á lo menos, las ha rebudas ab aplauso, y no 's cansa de omplir lo teatro.

Julio Ruiz ab lo monólech titulat *Recuerdos del mundo*, escrit per ell mateix mostra la gran facilitat que 'l distingeix en cambiar de tipos instantáneament.

La sarsuela *El naufragio del vapor Marta*, lletra de Pardo, música de Angel Ruiz, té situacions cómicas y abundancia de xistes, sent també la música molt agradable, motius los quals que feren que 'l públich li dispensés una acullida molt favorable.

La empresa anuncia nous estrenos.

CALVO-VICO

Pera lo dissapte prop vinent se prepara en aquest teatro una escullida funció composta del estreno de un drama catalá en tres actes y en vers qual titol es *¡¡Fratricida!!* original de un aplaudit autor.

També se estrenará una comedia en un acte y en vers titulada *¡Contrabando!* original del festiu escriptor D. Anton Saltiveri.

Donará fi á la funció la aplaudidissima comedia *Als peus de vosté*.

N. N. N.

LA BAYLARINA

Estavan plens á vessá tots los recons del teatre, espurnejant llum y plaher

LA SARAH BERNHARTD ALS ESTATS-UNITS

—¿Es dir que no 'm vol admetre?
 —A vosté soleta, sí...
 pero ¡la seva família!
 ¡no 'n prencj jo de gent així!

la gran sala d' espectacles.
 La orquesta anava tocant
 deixondint los milers d' ànimas
 que fixavan los seus ulls,
 en los ben guarnidas taulas
 semblantas á un tros de cel
 vist á un xiquet de distancia.

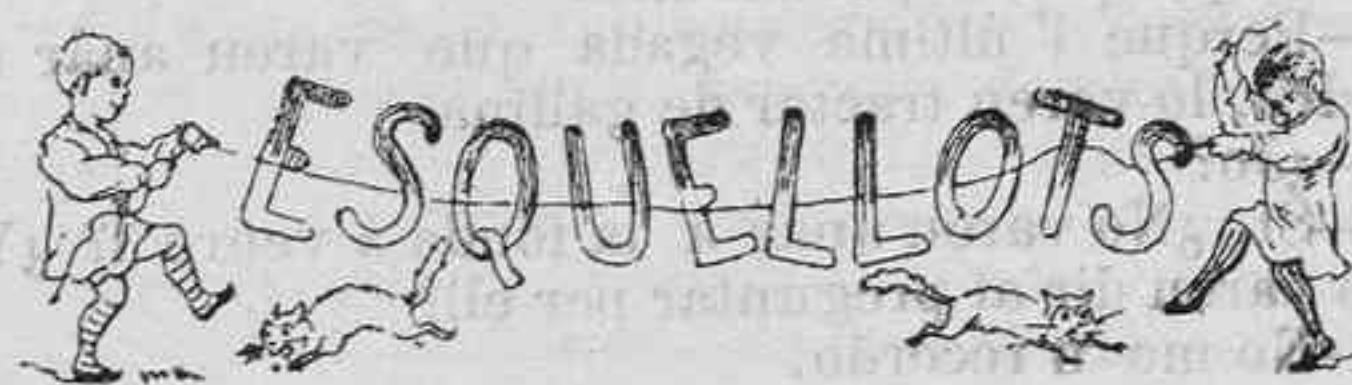
La primera baylarina
 mes hermosa que una fada,
 en mitj de sas companyonas
 que gojosas l' enrotllavan,
 anava ballant, ballant,
 atrayentse las miradas
 y 'l cor de la concurrència
 que l' aplaudía encisada.

Brillavan com llamps sos ulls
 y sa boca tremolava,
 la llum Drumont, á son rostre
 donava expressió fantástica,
 desfeta la cabellera,
 voluptuosa, escotada,
 á cada nou giravolt,
 á cada postura mágica
 lo públich frenétich, boig
 aplaudía y no parava
 fins que la orquesta rompia
 altre cop la hermosa dansa.

—
 En mitj del triunf inmens

la baylarina agraciada
 mentre somrienta, encisera,
 al públich ne saludava,
 de sos ulls negres, brillants,
 brollá una ruenta llágrima,
 llágrima que rodolant
 perduda á la fi, aná á raure
 en la glassa blanca y rosa
 que ses caderas tapava!
 Lo recort de sa infantesa
 s' aglopava en la seva ànima;
 lo recort d' un pur amor
 tot lo cor l' hi esmicolava,
 y passava com un vel
 com una sombra llunyana,
 molt avora de son front;
 una historia llarga, llarga,
 comensada ab un petó,
 y acabada ab una llágrima!

A. LLIMONER.

La bolsa vá baixant; pero 'ns queda un consol
 y es veure al mateix temps com pujan los cambis.

De manera que mentres la Borsa s' arronsa 'ls cambis s' estiran.

Lo govern atribueix los desmayos de la Borsa als telégramas que cada dia 's reben de París anunciant la pèrdua que diariament sufren los valors espanyols.

Y com á París obran la Borsa una hora més aviat que aquí, ha imaginat la manera de que las cotisacions de Fransa no puguin influir ab las d' Espanya. L' invent del govern consisteix en anticipar las horas de la cotisació oficial. De aquesta manera creu que no hi haurá temps per rebre las noticias de París.

*
* *

¡Quin talentarro 'l del govern!

Es veritat que en las cotisacions de la Borsa d' Espanya no podrán influir las cotisacions de París, en rahó de ferse las operacions simultáneament; pero ¿per ventura deixarán de coneixers los datos de París per utilisarse en las operacions del *Bolsin* y quedar sempre de la mateixa manera?

Veli 'hi aquí una cosa en la qual tal vegada 'l govern no hi havia pensat.

Per evitarla encare li quedan dos recursos.

O agafar á tots los bolsistas y tenirlos rigurosament incomunicats, no deixantlos sortir sino á l' hora de Borsa; ó suprimir lo telégrafo.

Aixó últim seria més fácil y més propi del partit que avuy maneja las cireras.

Ha mort en l' Hospital del Sagrat Cor lo popular torero Peroy.

Es á dir: popular en los séus bons temps; quan derribava toros á forsa de puny, agafantlos per las banyas: quan sense medir lo perill se tirava á matar, y sortia del cap del toro providencialment ilés.

Ara sel veyá, vell ja, desfet, convertit en una sombra de lo que havia sigut un temps. En los dias de corrida mirava l' espectacle desde entre barreras, y apenas li quedava agilitat per saltar la valla, quan lo toro 's ficava al carreró.

¡Qui l' havia vist y 'l veyá!...

*
* *

Peroy no sigué may un matador regular.

Veritat es que may ningú l' havia ensenyat, y que tot lo que feya ell mateix s' ho havia après.

Aixis com hi ha l' escola cordobesa, que consisteix en lidiar ab gallardia y gracia, ferint á volapèu y escapant á la caparrada del toro, l' escola de 'n Lagartijo y en Guerrita; y l' escola sevillana, que consisteix en embressolarse entre las banyas, no sentintse dels tantos, tal com ho fá l' Espartero; y l' escola valenciana que 's caracteriza al ferir al toro de manera que l' espasa, mes que una espasa sembla un ganivet; en Peroy vá inventar l' escola catalana, es á dir: l' escola del cop de puny.

Ell sol l' ha practicada y ha baixat al sepulcre sense deixar deixebles.

*
* *

Una anécdota.

—Vaja Peroy—va dirli un tranquil—ja sé que teniu á ne 'l Frascuelo tan enfadat.

—¿Y perquè, si pot saberse?

—Perque l' última vegada que vareu anar á Madrid, lo vareu tractar de gallina.

—¿Jo?

—Sí. ¿No vareu anar á la fonda á veure 'l? ¿Y qué vareu dir al preguntar per ell?

—No me 'n recordo.

—Donchs jo sí. Vareu preguntar: ¿Qué pone aquí el Frascuelo?

—Es cert.

—Donchs desde 'l moment que vareu creure 'l capás de *pondre*, vareu tractarlo de *gallina*.

A Fransa s' ha inventat un nou canó degut als enginyers, quals efectes escedeixen á tot lo conegut fins ara.

Aixis ho diu un periódich.

Pero olvida que aquí á Espanya de canons ne tenim molts que causan molts mes estragos que 'ls que puguin causar may los inventats pels francesos.

Me refereixo als canons del coll [de las classes pressupuestivoras, qu' están devorant á la nació.

Lo Manzanares, aquell riu petit que passa llepant la Vila y Cort y que de tantas bromas ha sigut objecte, l' altre dia vá inflarse sense saber com, pujant las ayguas tres metros sobre 'l nivell ordinari.

Lo Manzanares ha volgut demostrar que 'ls rius petits son com las personas nanas. Com mes curtas d' estatura mes fortas de gènit.

Son molts los bisbes d' Espanya que ab motiu de las malalties reynants han dispensat als fiels dels rigors del dejuni durant la present Quaresma.

En cambi D. Jaume, fins ara, no s' ha recordat d' establir la corresponent dispensa.

¿Es que aquí dejunan per forsa moltas personas que de bon grat no voldrian dejunar?

¿O es que 's figura D. Jaume que la llicencia ja se la pren tothom sense necessitat d' esperar que li donguin?

No sé: ell dirá. Y en lo dupte... res: en lo dup-te, fumém, fumén!

Una noticia curiosa:

Fins ha pochs dias l' Ajuntament de Barcelona ha vingut pagant contribució industrial.

¿No imaginan quina industria podia exercir l' Ajuntament de Barcelona?

No s' hi pensin mes: vaig á dils'ho: l' Ajuntament pagava contribució en qualitat de *beco*.

Desde la época de l' Exposició va matricularse com á poseedor del Restaurant del Parch, y ningú s' havia cuydat de donarlo de baixa, quan aquet dia, apenas va tenir conexeiment del fet lo senyor Porcar y Tió, va pendre las disposicions necessarias perque en l' ex-restaurant conegut per Castell dels Tres Dragóns no hi menjés ningú: ni 'l govern.

L' escena á Terrasola del Panadés.

L' Alcalde de aquell poble que déu ser un home de molt mal humor va ficarse al cap que 'ls séus administrats durant lo dia de Carnestoltas no s' havian de divertir, y maná que ningú ballés y que ningú s' atrevis á sortir al carrer ab careta á la cara.

Algúns vehins de Terrasola, per no contravenir las disposicions del séu Pantorrillas, y al mateix temps per no estarse de ballar ¿quina te 'n van fer?... Van dirigirse al vehi poble de Lavid, ahont no 's coneixen tan absurdas pretensions.

Y respecte á las caretas, ja que no podian durlas á la cara, van posárselas al clatell.

De manera que al anarse 'n camí de Lavid, las caretas semblava que feyan ganyotas al alcalde de Terrasola.

Dona compte un periódich local de un atropello

BARCELONA ENFANGADA

En cayent quatre gotetas
à peu, en cotxe ó en llanxa,
¡ay del pobre que s' arrisca
per certs carrers del ensanxe!

de que vá ser víctima fá pochs días un anciá canonje de la Catedral, al entrar á la escaleta de casa séva, y diu textualment:

«Esto no obstante, la guardia municipal del distrito ha dado el parte *sin novedad* á la comandancia del cuerpo.»

Y té rahó la guardia: *sin novedad* de la guardia municipal.

La semana próxima ab motiu de la festa de Sant Joseph que cau en dissapte, adelantarem un día la publicació del número corresponent de L' ESQUELLA DE LA TORRATXA.

De manera que el número próxim sortirà 'l dijous, día 17.

* * *

Y á propòsit.

Tinch lo deber de participarlos ademés que 'l día 18, ó sigui 'l divendres, lo popular periódich *La Campana de Gracia* publicará un de los celebrats números extraordinaris, que contindrà originals y dibuixos del major interés.

No cal dir res més, tractantse de un periódich, qu' en los números extraordinaris en tant alt grau sab cridar l'atenció dels séus numerosos lectores.

Lo dia 27 del corrent mes s' obrirá á Nápoli un Congrès compost exclusivament de cegos, per tractar de la protecció á que tenen dret aqueixos desgraciats.

Vels'hi aquí uns infelissos que ab tot y ser cegos, podran *mirar* aquesta qüestió baix diversos punts de *vista*.

Una de las pocas cosas que durant l' últim Carnaval han cridat l' atenció del públich, ha sigut lo carro anunciador del *cognac* Bisquit, Dubouché y C.^a, en lo qual s' hi endavinava desseguida 'l gust artístich y la má experta del famós escenógrafo senyor Soler y Rovirosa.

Y sembla que si l' anunci de que parlém era notable, la casa anunciada realment s' ho mereix.

Entre 'ls diversos *cognacs* que entran á Espanya, la marca Bisquit, Dubouché y C.^a es la millor, la mes antiga y la mes acreditada. Fundada á principis d' aquest sigle á Jarnac (Cognac), á forsa de constancia é inteligencia la casa ha lograt passar al davant de tots los establiments similars, produhint un licor pur, altament higiènich y sempre igual.

Apart de las inmensas vinyas propietat de la casa, la colonia *Bisquit* té escola, assilo pèls inválits y hospital, y á certa edat los treballadors tenen lo porvenir assegurat, gracias á la inmillorable organizació económica de la companyia.

De manera que 'ls Srs. Bisquit, Debouché y C.^a á mes de ser los fabricants del millor *cognac* del món, son uns filántrops que han resolt d' un modo satisfactori lo problema del treball.

Per xó 'ls dediquém aquestas líneas: lo bo, siga d' allá hont siga, sempre 'ns ha estat simpátich.

En lo local del *Gimnasio español*, situat en lo carrer de Provensa (prop de la línea férrea de Sarriá) s' obrirá demá un gran saló de patinatje, tan admirablement disposat, que tal vegada no hi ha en tot Espanya un *Skating-Ring* que puga igualárseli.

¡All right! Que prosperi y que duri forsa.

Han desaparecut algunas de las figuras dels braixos-relleus que adornan lo peu del monument de Colón.

Aixís ho han publicat alguns periódichs locals, donant lloch á que digués un lector:

—¡Sembla mentida que Colón que va descobrir l' América, no haja lograt descobrir als lladres que han robat las indicadas figuras!....

A Mr. Sequah, que va recorrent distints pobles de Catalunya tent la propaganda dels séus específichs, á Vich lo van *apatatar* (com diu *La Renaixensa*).

Es á dir: li van tirar algunas patatas.

Vels'hi aquí que ab la carn que va treure de Sabadell y ab las patatas de Vich, ja té tot lo necessari pera ferse uns quants bifechs.

L' altre dia un subjecte que havia perdut un gos que s' estimava molt, tractava de publicar lo següen anunci en los diaris de la localitat:

«Se ha perdido un perro negro, galgo, con las orejas cortadas y la cola larga desde el monumento de Colón á la entrada de la calle Mayor de Gracia.»

¡Vels'hi aquí un gos ab una qua de prop de tres kilometros de llargada!

Medi de formació de dues a vint i vint anys
per recorre 'l país y fer los seus negocis.

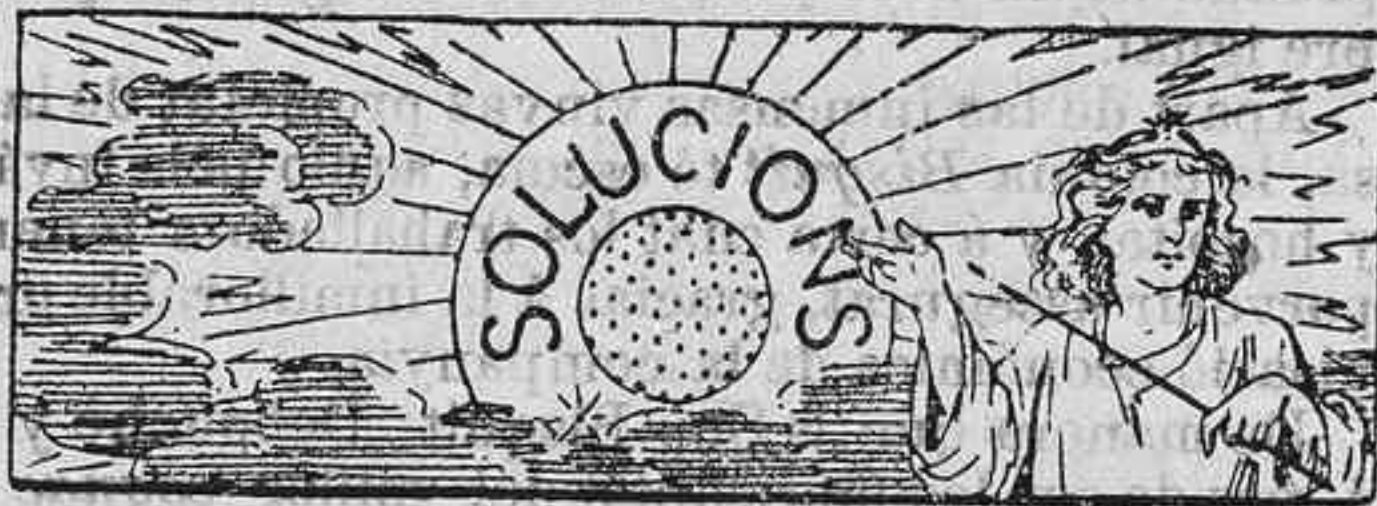
Entre 'ls grans crits de la sogra
y las plorallas dels nens,
ja 'ls hi dich, senyors, que á casa
sembla pitjor que al Congrés.

Ets tan variable, nineta,
que quan te parlo de amor,
fas com aquells diputats
que no més diuen *sí y no*.

J. CASANOVA V.

Al ser humá considero
dotat de tan grans poders,
que pot, per voluntat propia,
passar del sér al no sér.

FRANCESCH CRIACH.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

- 1.ª XARADA 1.ª—A-tro-ti-nat.
- 2.ª ID. 2.ª—O-vi-e-do.
- 3.ª ANAGRAMA.—Palau—Paula.
- 4.ª MUDANSA.—Call—Coll—Cull.

- 5.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Mentidas que no fan mal.*
- 6.ª TERS DE SÍLABAS.—G R A C I A
C I T A R A
A R A G O
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Com mes esclopers mes esclops*

XARADAS

I

En Jan, sortint ab son *hú*,
un mati de primavera
seguint sa antigua costúm,
se 'n va anar fins á la *tersa*,
pera veurer si pescava
algun *prima-dos-tercera*.

Mes, se 'n hagué d' entornar
corrents, á *hu-quatre* seva,
á causa de una incessant
pluja de *Total* inmensa,
que va comensar á caure
al cap de una hora qu' hi era.

La dona d' ell, que s' estava
en la *quatre-dos*, fent feyna,
moit parada va quedar
quan tan prompte 'l torná á veure.
—¿Qué potser no hi has anat
avuy que fa tant bona *tersa*?
Y en Jan li va contestar:

COSTÚMS JAPONESAS

Medi de locomoció de que 's valen los viatjants estrangers de comers,
pera recorre 'l país y fer los seus negocis.

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu-Apartat, Número 2.

O B R A N O V A

LO PRIMER DIA

JUGUET CÒMICH-LÍRICH

en un acte y en vers

per C. GUMÀ

Música del mestre R. GIMENEZ

1 pesseta

L' exemplar està imprès per representar-lo ab música y sense música

NOVA EDICIÓ

UN POLLASTRE

A

IXELAT

ORIGINAL Y EN VERS

DE

JOSEPH MARÍA ARNAU

Preu 1 Pta. ✱ Un quadern en quart ✱ Preu 1 Pta.

MAS CUENTOS VIVOS	por'Apeles Mestres	Ptas. 2
NUEVO TEATRO CRÍTICO	» E. Pardo Bazán. (Marzo)	» 1'50
HISTORIETAS	» Angel Pons	» 3'50
A DOS VIENTOS	» Ramón D. Perés	» 3
LA GITANA	» Salvador Rueda.	» 1
QUODLIBETOS JURÍDICOS	» José de Carvajal y Hue	» 7
NOVUM ORGANUM	» Bacón. (Tomo 59 de la Biblioteca Filosófica)	» 0'50
LO ROMIATJE DE L' ANIMA	» Victor Balaguer.	» 1
NUEVAS HISTORIAS EXTRAORDINARIAS.	» Edgard Poe. (Tomo 23 de la Biblioteca Siglo XIX).	» 0'50

NOVEDADES

EL CÁUCASO

por el
CONDE LEÓN TOLSTOY

Un tomo en octavo.— Precio: 3 pesetas

JACK

por
ALFONSO DAUDET

Dos tomos en octavo.— Precio: 6 pesetas

Próxim a publicarse

ART DE FESTEJAR

Catecisme amorós en vers, per C. GUMÀ, ab dibuixos de M. MOLINÉ

NOTA.— Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, rement l' import en libransas del Giro Mutuo, o be, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá a volta de correu franca de port. No responem d' extravios, no rementademés 3 rs) pel certificat. Als corresponents de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

CATALÀNS COSMOPOLITAS

Ausent temps há de la patria,
s' ha presentat d' improvis,
ha enraonat ab tot bitxo...
y ha tornat cap á París.

—No veus, *Tres-quatre-dos* meva,
quin modo de cambiá 'l temps?
Quan tot just una hora feya
que pescava, adelerat,
hi hagut de fugir, depressa,
ab las *eynas* á las mans
y de qualsevol manera.
—Aixís, no portarás res! ...
Y volguent da una sorpresa
diu:—¡No siguis tonta! Tè:
vés que porta en la cistella
lo nostre *hú* tant fidell!
—Ay, quina classe de pescal
¿qu' es aixó?—Un *hú dos-tres*;
que 't sembla, no 't fa prou pesa?...
—Oh, sí! Y es gros de *tres-hú*,
que diuhen las pescateras!
—Bé, vamos, sabs que pots fer?
l' agafas, prompte 'l fregeixes,
y 'n fas un bon esmorzar
que 'm sembla que 'n val la pena.

G. TORRES.

II

Es ma primera vocal,
una lletra la segona,
tersa nota musical
y total nom de una dona.

JORSONA.

ANAGRAMA

—Las quatrel ¿Ja has tot, Total?
—Cá: no encare, amich Vidal.

P. G. y Ró.

MUDANSA

SONET

A tot la Josephina, la Maria
tot dia sol anar, per jugá ab ella;
mes tan enjogassada es, y trapella
que res está segur ahont ella sia.

No total per ningú, y tot lo dia
corra de aquí y de allí, res li fa mella
ni que ab la mitja tot, una costella
son pare li trenqués, res guanyaría.

Es dir, per xó ara sembla que 's reposa
desde que á la total va ferse un nyanyo
ab una tot de l' hort de total Rosa,
y á fè, lo qu' es per mí, jo no la planyo
puig ja li vaig dir que no passaría
hasta que una total se trencaría.

DOMINGO BARTRINA.

TRENCA CLOSCAS

MARIO DE FARAÓN
MENORCA

Formar ab aquestas lletras lo titul de quatre ópe-
ras italianas.

LLENOBRACH.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Nom de dona.
7 9 2 4 5 4 5 3.—Poble catalá.
9 4 2 8 9 6 9.—Nom de dona.
7 9 4 5 6 9.—Carrer de Barcelona.
1 8 5 2 9.—Poble catalá.
1 5 2 9.—Fruyta.
9 6 9.—Nom de dona.
2 5.—Nota musical.
1.—Consonant.

CINTET BARRERA Y CARGOL.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.
—Segona: un peix.—Tercera: nom de dona.—Quar-
ta: idem. idem.—Quinta: treball de mestre de ca-
sas.—Sexta: prenda de dona.—Séptima.—conso-
nant.

C. JULIAN BUSQUETS.

GEROGLÍFICH

Q U I

:

n o

:

ABOGAT DELS POBRES.

Barcelona.—A. López Robert, Impresor.—Asalto, 63